

Betrokkenheidsbeleid en MVB verslag 2021

1 Inleiding

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) vormt een belangrijk onderdeel van ons beleggingsbeleid. Bij de selectie van de beleggingsfondsen hebben wij expliciet rekening gehouden met het MVB-beleid hiervan en gekozen voor fondsen die ESG-factoren geïntegreerd hebben in het beleggingsproces. Verder zijn wij ervan overtuigd dat wij als belegger en aandeelhouder ondernemingsgedrag positief kunnen beïnvloeden via ons betrokkenheidsbeleid. Dit doen wij enerzijds door het aangaan van dialoog met ondernemingen waarin we beleggen, dit noemen we engagement. Anderzijds doen we dit door het stemmen van de aandeelhoudersrechten tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Wij willen hierover transparant zijn naar onze deelnemers en naar andere stakeholders. Wij doen daarom jaarlijks op onze website verslag van de uitvoering van dit beleid. Daarmee voldoen we ook aan de wettelijke eisen die voor ons pensioenfonds gelden.

2 IMVB Convenant

Het pensioenfonds is ondertekenaar van het Internationaal Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant. Het convenant heeft ten doel om de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (de richtlijnen) en de bijbehorende Guiding Principles on Business and Human Rights (de UNGPs) op verschillende niveaus in het beleggingsbeleid te verankeren en transparantie te bieden over de voortgang van de implementatie door ondertekenaars. Het convenant is in 2018 opgesteld tussen de Nederlandse overheid, Non-Gouvernementele organisaties en de Pensioensector en is afgesloten voor de duur van 4 jaar, eindigend per eind 2022. We hebben het convenant ondertekend omdat dit past bij de duurzaamheidsambities van het fonds, en we hebben in 2020 een aantal stappen genomen om tot verdere verankering van de richtlijnen en de UNGPs in beleid en processen te komen. Dit verslag geeft een overzicht hiervan.

2.1 Verankering van richtlijnen en UNGPs in beleid

In oktober 2021 hebben we een nieuw MVB-beleid opgesteld. Binnen het vernieuwde beleid vormen de OESO-richtlijnen en de UNGPs een belangrijk uitgangspunt en hebben we ons gecommitteerd aan borging van deze internationale standaarden in het beleggingsbeleid. Het vernieuwde MVB-beleid is gepubliceerd op de website en kan [hier](#) worden geraadpleegd.

2.2 Due diligence screening beleggingsportefeuille en prioritering van schendingen

Een belangrijk onderdeel van de convenantseisen is het uitvoeren van een portefeuillescreening op ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Deze screening is gebaseerd op due diligence eisen binnen de OESO-richtlijnen voor alle ondernemingen die zich in de beleggingsportefeuille van het fonds bevinden. Het fonds heeft deze due diligence screening in 2020 voor de eerste keer uitgevoerd en in 2021 is deze screening geactualiseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de inhoudelijke analyses van gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics. Hierbij wordt het gedrag van ondernemingen geanalyseerd en beoordeeld, met als uitgangspunt de richtlijnen en de UNGPs. Wanneer een schending van een richtlijn wordt vastgesteld, worden de schending en negatieve impact ervan geclassificeerd op basis van ernst, schaal en onomkeerbaarheid. In de volgende tabel wordt een nadere invulling gegeven aan de verschillende classificaties, waarbij wordt aangesloten bij de definities van ESG data-provider Sustainalytics.

Negatieve Impact	Omschrijving
Ernstig	De controverse heeft ernstige impact op milieu en maatschappij en vormt een ernstig bedrijfsrisico voor de onderneming. In deze categorie valt schadelijk gedrag, wat herhaaldelijk voorkomt, slecht management van de risico's en een gebrek aan bereidheid van de onderneming om de risico's te adresseren.
Hoog	De controverse heeft grote impact op milieu en maatschappij en vormt een substantieel bedrijfsrisico voor de onderneming. Er is sprake van structurele problemen binnen de onderneming, gebrekkige risicobeheersing en herhaling van incidenten.
Significant	De controverse heeft significante impact op milieu en maatschappij en vormt een bedrijfsrisico voor de onderneming. Er zijn aanwijzingen voor structurele problemen door de herhaling van incidenten en onvoldoende implementatie van risicobeheersing.
Beperkt	De controverse heeft gematigde impact op milieu en maatschappij en vormt een beperkt bedrijfsrisico voor de onderneming. Incidenten doen zich beperkt voor, en er is een adequate management reactie om toekomstige risico's te mitigeren.
Laag	De controverse heeft lage impact op milieu en maatschappij en vormt een minimaal bedrijfsrisico voor de onderneming.

Het fonds prioriteert de *hoog impact* schendingen die zich in de beleggingsportefeuille voordoen, dit betreft schendingen met classificatie ernstig en hoog. Deze schendingen hebben niet enkel een financiële hoge impact op de onderneming, maar ook een hoge impact op mens, maatschappij of milieu. De due diligence screening heeft inzicht geboden in de aard en omvang van de hoog impact schendingen op verschillende niveaus.

1. De hoog impact schendingen ten opzichte van de brede marktindex;
2. De hoog impact schendingen per beleggingsstrategie;
3. De hoog impact schendingen per sector;
4. De hoog impact schendingen per OESO-thema;

We hebben vastgesteld dat het gevoerde uitsluitingsbeleid, waarbij de grootste schenders van internationale normen, zoals de OESO-richtlijnen op voorhand worden uitgesloten, heeft geleid tot een lagere blootstelling naar ondernemingen met een hoge negatieve impact dan de brede markt (3,4% versus 4,6%). Ook heeft de screening inzicht geboden in de verschillende strategieën. Daarnaast heeft het fonds vastgesteld dat op het niveau van sectoren de meeste hoog impact schendingen zich concentreren in de sectoren Financiële Dienstverlening (13), Basismaterialen (10) en Consumentengoe-deren (10). Tevens laat de screening zien dat de OESO-thema's Anti-corruptie (18) en Milieu (12) het meest als schendingsgebied naar voren komen.

Het fonds heeft 71 schendingen van OESO-richtlijnen met een hoge impact geïdentificeerd binnen de beleggingsportefeuille van circa 1.700 ondernemingen, met als peildatum 30 september 2021. Op basis van deze inzichten is het fonds in staat om de omvang van de meest impactvolle schendingen op verschillende dimensies te beoordelen. Wanneer blijkt dat specifieke strategieën of vermogensbeheerders een (relatief) groot aantal schendingen laat zien, zal het pensioen-fonds hierop acteren en het gesprek aangaan met deze manager. Het fonds heeft in 2021 beoordeeld dat de hoog-

impact thema's anti-corruptie en milieu, naast mensenrechten en arbeidsnormen prioriteit krijgen en heeft dat in het MVB-beleid vastgelegd.

2.3 Dialoog met aangestelde vermogensbeheerders inzake herstel en verhaal

In 2020 heeft het fonds met de aangestelde vermogensbeheerders gesproken over schendingen in de beleggingsportefeuille. Dit met als doel de schending op te heffen en toekomstige schendingen te voorkomen. Binnen de dialoog staan herstel- en verhaal mogelijkheden voor gedupeerden centraal.

Eind 2020 heeft het fonds gesproken met aandelen- en bedrijfsobligatie beheerders Northern Trust en Aberdeen Standard Investment. Wij zijn in gesprek gegaan over de wijze waarop de manager de OESO-richtlijnen in het gevoerde beleggingsbeleid hebben geïntegreerd. Ter voorbereiding op dit gesprek hebben we ze de volgende vragen gesteld:

1. Hoe zijn de OESO-richtlijnen en UNGPs in het (verantwoord) beleggingsbeleid vastgelegd;
2. Heeft de vermogensbeheerder zich gecommitteerd aan de richtlijnen, en wat betekent dit in de praktijk;
3. Hoe werkt het due diligence proces in relatie tot de OESO richtlijnen;
4. Hoe worden (hoge) risico's geïdentificeerd;
5. Hoe wordt dit in de beleggingsstrategie verankerd;
6. Hoe treedt u in gesprek treedt met stakeholders in relatie tot OESO-richtlijnen;
7. Hoe draagt het betrokkenheidsbeleid bij aan herstel verhaalmogelijkheden voor gedupeerden;
8. Hoe rapporteert u over bovenstaande activiteiten;

Daarnaast heeft het fonds een tweetal schendings-casussen geïdentificeerd. De vermogensbeheerders hebben tijdens het gesprek aangegeven of zij deze casussen zelf ook hebben geïdentificeerd, en welke acties zij hebben vervolgens genomen. De casussen betroffen enerzijds de schending van consumentenbelangen door een Amerikaanse bank, en anderzijds milieuvervuiling door een Brits mijnbouwbedrijf. Beide schendingen bleken door beide vermogensbeheerders te zijn geïdentificeerd. Ook konden beide vermogensbeheerders aantonen dat zij via een actieve dialoog getracht hebben bij te dragen aan verbeterde herstel- en verhaal mogelijkheden.

3 Onze contracten met vermogensbeheerders

Wij hebben beleggingsfondsen geselecteerd die passen bij de lange termijn uitgangspunten van ons beleggingsbeleid, zoals bepaald op basis van een ALM studie (in onze ABTN is dit nader beschreven). Dit uit zich onder andere in de beleggingsdoelstelling en benchmark van de beleggingsfondsen.

Wij houden bij de selectie van (nieuwe) vermogensbeheerders integraal rekening met de wijze waarop de beheerder financiële en niet-financiële (ESG) prestaties en risico's meeneemt, en hoe het stem- en dialoogbeleid is ingevuld.

De door ons aangestelde aandelenmanagers evalueren wij formeel eens in de drie jaar. Hierbij beoordelen wij het toegepaste ESG-beleid en andere relevante factoren zoals de behaalde rendementen (absoluut en ten opzichte van de benchmark), de kosten (inclusief transactiekosten), de beleggingsstijl en omloopsnelheid van de portefeuille..

Ieder kwartaal ontvangen wij een rapportage per manager van onze fiduciair beheerder, indien er op basis van actuele tussentijdse ontwikkelingen bij de vermogensbeheerder aanleiding is voor tussentijdse evaluatie zullen wij dit doen.

Het fonds heeft in 2021 geen nieuwe contracten afgesloten met vermogensbeheerders.

4 Stem- en engagementbeleid: beleggen via beleggingsfondsen

Wij beleggen niet zelf direct in aandelen en bedrijfsobligaties, maar doen dit enkel via beleggingsfondsen die beheerd worden door gespecialiseerde vermogensbeheerders. Bij de selectie van de beleggingsfondsen hebben wij gekozen voor fondsen die ESG-factoren geïntegreerd hebben in het beleggingsproces. Omdat wij participant zijn in het beleggingsfonds en geen juridisch eigenaar van de aandelen die het beleggingsfonds aanhoudt, kunnen wij geen eigen stembeleid toepassen. Het stembeleid van de vermogensbeheerder is dan ook van toepassing op onze aandelenbeleggingen. Ook voor het voeren van dialoog met ondernemingen maken wij gebruik van het betrokkenheidsbeleid van onze vermogensbeheerders en voeren wij niet zelf de dialoog met ondernemingen waarin wij beleggen. Door de krachten te bundelen ontstaat schaal, waardoor de effectiviteit van het betrokkenheidsbeleid groter is dan als het fonds alleen opereert.

In onderstaand overzicht is het betrokkenheidsbeleid van de door ons aangestelde beheerders van aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen gepresenteerd.

Overzicht 1: Betrokkenheidsbeleid en - rapportage van aangestelde managers

Beheerder	Betrokkenheidsbeleid	Stembeleid	Rapportage over 2021
Northern Trust	Betrokkenheidsbeleid	Stembeleid	Rapportage 2021
Aberdeen Standard	Betrokkenheidsbeleid	nvt	Rapportage 2021

5 Waar was het fonds in belegd

Het fonds belegt niet zelf direct in financiële instrumenten uitgegeven door ondernemingen, maar heeft enkel blootstelling naar ondernemingen via beleggingsfondsen. De convenantseisen vragen transparantie ten aanzien van de beleggingen in ondernemingen, daarom is onderstaand weergegeven via welke fondsen het fonds blootstelling heeft naar ondernemingen.

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Fondsnaam
Aandelenfonds	Northern Trust	Emerging Custom ESG Equity Index fund
Aandelenfonds	Northern Trust	World Custom ESG Equity Index fund
Bedrijfsobligatiefonds	Aberdeen Standard Investments	Euro Corporate Sustainable Bond fund
Vastgoed	Northern Trust	Developed Real Estatic Index fund
Vastgoed	Aberdeen Standard Investments	European Balanced Property Equity fund
Vastgoed	CBRE	Dutch Residential fund